

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,

12 " " " " 2 "

15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
administracije in ekspedicijska na
velikem trgu h. št. 9, II. nad-
stropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.

Za pol leta . . . 5 " "

Za četrta leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr

Za pol leta . . . 4 " 20 "

Za četrta leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu h.
št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Kronanje ruskega cara.

Ruski car je z ozirom na svoje kronanje
izdal naslednji manifest:

„Mi Aleksander III., cesar vse Rusije
itd. naznanjamo vsem zvestim podložnim, da
je Bogu dopadlo, nas poklicati na tron naših
sprednikov vladarjev cele Rusije, kakor tudi
kraljestva Poljskega in nadvojvodstva Fin-
lanskega združenih z ruskim carstvom.

V trenutku naj grozovitejše katastrofe
in pri vtisu bolečnih čutil žalosti in strahu,
ki so z nami čutili naši zvesti podložni, ni
bilo mogoče določiti dneva za slovesnosti in
zvršenje kronanja.

Uklanjanje se nepreglednim sodbam Pre-
vidnosti in vdani gledé poskušanj, ktere nam
je Bog poslal, sklenili smo v svojem srcu,
ne pred zvršiti tega posvečenega djanja,
dokler ne nastane mir v duhovih po hudem
vznemirjenji vsled strašnega zločina, kte-
rega žrtev je bil dobrotnik ruskega ljudstva,
naš preljubi oče.

Trenutek se zdaj bliža, ko hočemo po
božji volji zvršiti svojo željo, ki je tudi želja
vseh zvestih otrok naše domovine.

Po izgledu pobožnih vladarjev naših
prednikov smo se odločili djati krono na
glavo ter sprejeti tradicionalno maziljenje,
ob enem s svojo preljubo soprogo carinjo
Marijo-Fedorovno.

Naznanovaje to odločitev, ki jo bomo
z božjo pomočjo spolnili v mescu majniku
tega leta v Moskvi, prvi stolnici carstva,
opominjamo vse svoje zveste podložne, naj
se z nami sklenjeni k Bogu obračajo, ki ves
svet drži v svoji roki, v goreči in pobožni

molitvi, da ohrani mir nam in našemu car-
stvu ter nas varuje vse nesreče.

Naj Bog blagovoli nad nas razliti duha
modrosti in pravice; naj blagovoli, ko polo-
žimo na glavo krono carjev svojih častitljivih
prednikov, nam pomagati, da zvesto spolnu-
jemo obljubo, ki smo jo storili posvetiti se
prospehu in slavi naše preljube domovine,
služiti resnici in čuvati blagor ljudstva, ki
ga je Bog izročil naši vladi.

Dano v Petrogradu 24. januarja leta
Krist. 1883. v družem letu našega vladanja.

Tedaj se bode kronanje carjevo vendar-le
zvršilo, čeravno si nihlisti in rovarji vse
prizadenejo, da bi se ne. Neki telegram iz
New-Yorka 9. t. m. zagotavlja, da se je
Hartman z drugimi socijalisti razgovarjal
o tej slavnosti, pa je odločno rekel, da je
ne bo. Kaj imajo temni oblaki nihlističnega
prorokovanja v sebi, to Bog vé!

Sem ter tje je bilo čuti, da se bo kro-
nanje ruskega cara zaradi strahu pred besnim
počenjanjem vražjega nihilizma odložilo zopet
do negotovega časa. Pa kaj tacega trditi,
bi se reklo malo poznati značaj ruskega cara,
njegovo hladno pogumnost, njegovo nevkr-
otljivo energijo, njegovo nevstrašenost in pred
vsem njegovo globoko zavest vladarskih dolž-
nosti. Kakor pravi car, sveto, posvečeno
djanje se ima zvršiti. In pristaviti je, da
tudi potrebno djanje. Njegov narod ga je
pričakoval. Kako sodbo bi imeli Rusi o svo-
jem vladarji, ko bi ga vsako demagogijsko
plašilo zbegalo, in bi se hitel kakor zajci
skrivati pred nevarnostjo?

Vendar kakor zaželen in potreben je

sedaj ta slavni čin, mora se le reči, da je
za carja huda in težka poskušnja, ki za-
hteva res junaški pogum. Kako malo je ni-
hlistično žuganje prazen strah, je dovolj po-
kazalo grozovito zločinstvo, ki je Aleksan-
dru II življenja nit prestriglo.

V taki zmedenosti, kakor je sedaj svet,
je vse mogoče. Kdo je oni Hartman in nje-
govi tovarši, ki je iz Amerike žugal, da ne
bo kronanja? Zločinski klatež je, ki je že-
leznični vlak iz Moskve spravil s tira mené,
da je car v njem in potlej je pobegnil na
Francosko. Francoska republika se je trdo-
vratno ustavljala izdati zločinca, čeravno je
ruska vlada to zahtevala. Pri takem rav-
nanji francoske republike, ki preganja mirne
redovnike in zapira prince vladarske hiše,
domačim požigalcem pa kazni spregleduje
in ječe odpira ter tudi celo tujim hudodel-
nikom vso mogočo potuho daje, je bilo mo-
goče, da je Hartman mirno mogel zapustiti
francoska tla in nemoten dospeti v Ameriko,
od kodar zdaj tako predrzno preti, in kaj
se vé, če tudi pretenju res kaj djanja ne
pridene?

Bog varuj, da bi se Aleksandru III kaj
enacega ne pripetilo, kakor njegovemu očetu!
In ko bi se, kolika odgovornost onih narobe-
vladarjev, ki zločince podpirajo, poštenjake
pa zatirajo!

V eni reči se pa nam katoličanom mora
silno dobro zdeti, da je car odlašal kronanje.
Kako se lepo vjema carjevo razglasilo in vse
to, kar je ministra Giersa napotilo v Rim,
glavno mesto krščanstva, in kar je tam opravi-
l! Da je carova odločba za kronanje ravno

Listek.

Popotne črtice.*)

Meni vsaj ni mogoče o počitnicah doma
ostati; vsako leto jo kam pobrišem in na-
vadno pridem pokrepčan na telesu in duhu
zopet domú. Pač se mi tudi možnjica izprazni,
ali kaj se hoče? Kdor hoče kaj živati, mora
tudi plačati in bogat tudi ne mislim postati;
odkar me namreč vsako leto popotna mrzlica
prime, zmiraj bolj spoznavam, da je resnično
modrovanje mojega prijatelja: „Ti smeš vsaki
dan par vrčkov pive popiti, tudi par smodek
pokaditi, in še boš kak krajar na stran djal;
a če boš vsako leto popotval in še vsaki
mesec kam se peljal, boš pa zmeraj revež
ostal.“ Ne dvomim, da bo on obogatel, ker
čez mejo iz domovine še ni stopil; leto in
dan doma čepi in se po svojih modrih načelih
ravna.

„No, kam pa letos? V Rim ali v Mo-
nakovo cerkve ogledovat?“ vpraša prijatelj.

*) Po naključbi zakasnjeno.

Vredn.

„Lahov nisem nikdar ljubil in Monakovo
sem odložil na drugo leto, če mi bo Bog dal
zdravje in moj financminister kaj denarja;
letos pa pojdem na Koroško; odkar sem kot
devetletni deček v Šentjanžu v višnjem pred-
pasniku ponosno očetu lim kahal, Koroške
nisem videl.“ Prijatelj se posmeja; ne more
razumeti, da hočem na Koroško iti cerkvene
umetnosti študirati; a šel sem in vsestran-
sko zadovoljen sem se povrnil.

Naj le nihče ne misli, da je Koroška v
cerkveni umetnji tako borna, da bi tam ne
bilo kaj ogledovati in občudovati. Kranjska
se ne more ponášati s tako veličastnimi cer-
kvami, kakor so: v Krškem, v Frizahu, v
Gospej Sveti, v Št. Pavlu, ki se odlikujejo
po starosti, velikosti in čistem gotiškem ali
romanskem zlogu. Tudi nekatere manjše cer-
kve so zaradi starosti in zidave prav zna-
menite.

Ako pa splošno govoriti hočem, moram
priznati, da cerkve na Kranjskem veliko
boljši vtisek obiskovalcu naredé, kakor one
na Koroškem. Prečuditi se nisva mogla s
tovaršem, da sva stolno cerkev v Celovcu v

nedeljo ob 7. uri zvečer, mesca avgusta, za-
prto dobila. Cerkovnik nama je žalostno re-
kel: „Saj ne pride nihče v cerkev.“ Kmaló
sva tudi sama spoznala, da Korošec je pri-
ljuden, postrežljiv, se rad življenja veseli,
toraj je tudi raji v gostilni kakor v cerkvi.
sedi. — Zlasti se cerkve ne Koroškem z na-
šimi ne morejo meriti v oziru snažnosti in
pravilno notranjo opravo, kar je toliko bolj
čudno, ker je znano, da Koroška ni revna
dežela. In ravno na snažnost navadni ob-
iskovalec toliko gleda; snažnost človeka po-
vzdigne in k pobožnosti napeljuje. Kaj se on
briga, ali so altarji v drugačnem zlogu na-
rejeni, kakor je cerkev zidana; kaj se on
briga, ali je en del cerkve zidan v gotiškem
in drugi v romanskem zlogu; saj ne vé, kako
bi moralo biti. Če pa vidi pajčevino po cer-
kvi, če vidi umazane prte in ugasnjeno luč
pred presv. rešnjim Telesom, ga to vjezi in
žalostnega naredi, in on sklepa po nesnaž-
nosti cerkve nehoté, pa po pravici, na ver-
sko vnemarnost prebivalcev.

Hvala Bogu! kaj tacega se nam na Kranj-
skem ne more očitati. Res, da se je pri cer-

drugi dan po srečnem izidu dogovorov med Rimom in Rusijo, bila razglašena, ali nam ne kaže to, kakor bi bil car hotel čakati, da se pomirjenje pred zvrši, preden se prične veličastna carska svečanost?

Car je spoznal, da mu je za ta dan treba, da se veselo zberejo okrog njega vsi njegovi podložni, vsi njegovi otroci. In bodo se. Katoličani, katerim je blagodušno priznal pravice, se bodo vdeležili tega praznovanja z lahkim srcem. Brez skrbi in z radostjo bodo na dan slovesnosti družili svoje glasne klice z navdušenimi klici vsih družih podložnih velikanske Rusije. Bog daj, da bi se našim katoliškim bratom na Ruskim, ki so nam dvakrat bratje po veri in po jeziku, svobodna pot, ktera se jim je kolikor toliko odprla, čedalje bolj širila, gladila in lepšala ter več in več novih sopotnikov privabila!

Politični pregled.

V Ljubljani 16. februarja.

Avstrijske dežele.

Iz Dunaja. Gosposka zbornica je sprejela obrtniško novelo v 2. in 3. branji se znatno večino. Debate se je vdeležil tudi kupčijski minister baron Pino, ki je razložil štališče vlade in je pobijal pomiselke posameznih govornikov. Seja je zopet danes v soboto 17. t. m.

Poročilo komisije o šolski noveli.

(Dalje.)

Taka vprašanja je uže pretresovala gosposka zbornica mesca aprila in decembra l. 1881, ker je državni zbor sklenil naj se zniža čas šolskega obiskovanja, a gosposka zbornica ni pritrdila sklepom državnega zbora. Zato je pa vlada iz lastnega nagiba nasvetovala premembe šolske postave, da tako selakom in sploh revnemu prebivalstvu olajša, kolikor toliko šolsko obiskovanje.

Uže šolski in učni red 20. avgusta 1870 v § 13 je dovolil skrajšati čas šolskega obiskovanja, a to se ni povsod jednako zgodilo, zavisno je bilo od šolskih oblasti, ki so bolj ali manj strogo izpeljevale šolsko postavo, — tudi je bila po nekaterih deželah le šestletna šolska dolžnost — vidi se tedaj, da je bilo treba postave, ki to stvar vredi. Učni smoter sicer ostane, po dovršenem šestem šolskem letu se bode

poučevanje nadaljevalo, a otrok bode tudi lahko doma vadil se dela, kar je vendar sila potreba, tudi se bode prej lahko učil rokodelstva, kjer se treba zgodaj privaditi ročnosti. — Da se pa to dovoli tudi občinam za vse šolske otroke, ki bodo po dovršenem šestem letu hodili v šolo, ne bode treba učnikov in šolskih sob še posebej, marveč treba bode le učni črtež prenameniti. (To je vendar enkrat pravo načelo — učni črtež je zaradi šolskih otrok a ne otroci zaradi učnega črteža, ker dosihmal so nekateri ideologi skoz in skoz povdarjali: učni črtež zahteva osemletno šolsko obiskovanje.)

Slovenski poslanci so bili 13. t. m. pri ministru pravosodja dr. Pražaku, pritožili so se, da sodnije ne pripoznavajo enakopravnosti slovenskega jezika pri tožbah. Sodnije izrekajo nemške razsodbe, na slovenske vloge dobivajo stranke nemške odloke, da, zgodi se, da se slovenske tiskovine z nemškimi prelepijo. Od slovenskih županov jemlje le nemške vloge. Ko ti niso vstregli sodnijam, dosegel je predsednik nadsodnije Waser pri c. kr. namestniku baronu Kübeck-u, da je ta poslal ukaz županom na Spodnjem Štajarskem, v katerim jim pod kaznijo zapoveduje nemško dopisovanje. Zgodilo se je uže, da so uradniki ki so slovenske vloge slovenski rešili, prišli v disciplinarno preiskavo. Tudi zoper državno pravništvo so se pritožili, da ne dopušča druge izdave zaplenjenih listov. Minister je zagotovil, da hoče proti državnemu pravništvu varovati svojo veljavo, v drugih stvareh pa tudi, kar moč pomagati. Dalje je rekel, minister, da pritožba Dalmatincev, da se preneni sodnijski red, daje tudi priliko, da se pravice slovenskega jezika po postavi zagotovijo.

Na Hrvaškem so se pričele volilne agitacije, in se ravna po veroizpovedanji, staroverci agitujejo za svoje ljudi in nočejo slišati od drugih kandidatov, kakor od staroverških, tako da mislijo po nekaterih krajih svoje ljudi spraviti v zbor.

Vnanje države.

Iz Pariza 14. febr. Komisija zbornice je jednoglasno in brez debate zavrgla nasvet Waddingtona, kakor ga je sprejelo starašinstvo, zavrgla je potem s 6 zoper 5 glasov, nasvet Barbey-a in je sprejele s 5 zoper 5 glasov prvi nasvet Floquet'ov, vsled

katerega zgube Orleanovci svoje službe pri vojni (denejo se stalno na odpust kar je bolj voljno povedano.) Poročeval bode posl. Marcon. Zbornica je sprejela nasvet Barbey-ev izpustivši članek, ki se tiče častnih služeb in razpoloživosti princev, vlada je bila s tem zadovoljna. — Nasvet gre na to, da se imajo principi postaviti pred vradne sodnije, ako nameravajo vlado prekucniti.

Francoski žuga po tem takim nova kriza. Ministerstvo Fallieres bode pač odstopilo, a vpraša se, kaj poreče zbornica na to, ko je starašinstvo zavrglo načrt postave, kateri je sklenila zbornica z veliko večino. Zbornica in senat imata tedaj vsak svoj poseben nasvet. Kdo bode sedaj odjenjal, ali zbornica, ali senat? Vidi se, da se vozal čedalje bolj zateguje. In pri taki negotovosti trpi le dežela.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 13. februarja. (Sodnijski jezik. — Državni zbor. — Obrtniški odsek.) Judovstvo komaj pričakuje odgovora na Herbstovo interpelacijo gledé prepovedi „Tagblatta“ in „Vorstadtzeitunge“. Tudi danes se je pridrilo iz tega namena v zbornico toliko ljudi, da so bile galerije zopet vsestransko natlačene. Pač radovedno poslušalstvo je zastoj čakalo; ministerskega predsednika danes ni bilo v zbornico in najbrže bodo morali „Tagblattovi“ judje še večkrat oditi z dolgimi nosovi, preden bodo slišali odgovor na omenjeno interpelacijo.

Prvo naznanilo v današnji seji bilo je pa vendar zanimivo. Isterski poslanec bar. Lazarini se je namreč pismeno odpovedal državnemu poslanstvu, kakor pravi zaradi družinskih razmer.

Druga važna reč bil je predlog dalmatinskih poslancev, ki so ga podpisali tudi njih tovariši iz Hohenwartovega kluba, da naj se premeni § 14 v Dalmaciji veljavnega civilno-sodnijskega reda. Že Herbst in Glaser sta bila svoje dni zaukazala, da morajo dalmatinske sodnije prejemati in reševati tudi hrvatske in srbske tožbe. Tudi najvišja sodnja pripoznala je bila pred nekaterimi leti to pravico; pred dvema mesecema pa je najvišja sodnja zaukazala, da

kveni opravi v prejšnjih letih marsikje pravi okus pogrešal, zlasti pri obleki in pri kinču altarjev; ali odkar so mil. knezoškof vizitacije vpeljali, se je tudi to na bolje obrnilo in upati je, da bo počasi vse, kar preveč vpije, in kar je zoper cerkvene pravila, zginilo in pravi cerkveni umetnosti prostor naredilo. Gotovo so predavanje cerkvene umetnosti v semenišču mnogo vplivale, da se nove naredbe ali poprave ne bodo vršile brez pomislika, ampak da se bodo zvedenci za svet popraševali.

Iz Koroške gredé se pomudim v prijazni Škofji Loki in si ogledam nje cerkvé. Naj bolj me je zanimala farna cerkev sv. Jakoba, kjer gotiške cerkve so mi od nekdanj zlo dopadle. Ravno so se v nji vse poprave dovršile. Tu se vidi, koliko pravi okus in cerkvena umetnost iz zapuščene cerkve storiti zamore. — Pred leti sem v ti cerkvi občudoval umazane stene, strgana tla, slabi križev pot; marsikterikrat mi je bilo tudi neprijetno, se riniti skoz cerkev v zakristijo. Vem še, da so takrat Ločani imeli dosti

stroškov z velikim zvonom, z velikim altarjem in velikanskimi klopni, katerih je pol preveč v cerkvi; takrat za drugo olepšavo niso mogli dosti storiti. A sedaj je menda potreba do vrha prikipela.

Kakor je znano so bili v Loki in okolici nemški naseljenci; frizinski škofje so jih tu naselili. Ni toraj čuda, da je pri zidanji cerkvá vladal nemški duh. Ne le farna cerkev, tudi podružnice so mnoge zidane v gotiškem slogu; da, če stara pohištva na spodnjem trgu ogleduješ, se ti skoraj zdi, da si tam v Nirenberški okolici kje.

Farna cerkev je bila zidana l. 1532, kakor kamen na zvoniku kaže, toraj v času, ko se je pri nas že v renesansi zidalo. Tri ladije ima, pa čudno, da ste stranski širji nego srednja. Šest šibkih osmoglatih stebrov podpira z bogatim rebrovjem preprežene oboke, a kapiteli so iz renesanse. Kor ima eno ladijo in se z osmovogelnikom konča. Na severu mu je prizidan zvonik, pod katerim je bila doslej zakristija, na jugu pa kapelica, ktera se je sedaj prenamenila v za-

kristijo, tako da ima od zunaj vhod. Že ta prenamenba je velike koristi, ki za tako veliko faro sicer majhni cerkvi ni vzela dosti prostora. — Nove vrata iz zakristije v cerkev je v gotiškem slogu krasno izrezljal loški podobar Šubic. — Cerkev je pobarvana svetlo rujavo, kakor je sedaj naj bolj v navedi, a rebrovje in stebri so beli, kar je za oko silno živo, rekel bi skoraj preveč živo. Nov križev pot od Planka z lepimi gotiškimi okviri se še le zdaj na steni prav lepo podá. Gospod Čamernik je nov tlak naredil iz belih in črnih, v presbiteriji iz tribarvenih plošč; tudi lepa kropilna kamna pri vходу sta njegovo delo. Če še dostavim, da so spovednice nove in da pevski kor dobi iz železa vlitu gotiško omrežje, bo vsak moral priznati, da je požrtvalnost in gorečnost Ločanov za božjo čast velika in da je farna cerkev sedaj, — rekel bi, — dovršene lepote, ki daje častno spričevalo pravega okusa in znanosti voditelju — č. g. župniku. X.

se morajo dalmatinske sodnije strogo držati v Dalmaciji veljavnega italijanskega zakonika, čigar § 14 pa veleva, da se mora pri obravnavah rabiti italijanski jezik. Vsled tega nastala je v Dalmaciji velika zmešnjava; mnogo v hrvatskem jeziku vloženih tožb se je moralo umakniti in nadomestiti z italijanskimi, ker bi tožniki sicer prišli v nevarnost tožbo zgubiti samo zaradi tega, ker bi hrvatska tožba ne bila veljavna. Ta dolžba je pa tudi zaradi tega čudna, ker se ne more za gotovo reči, je li res za Dalmacijo veljaven omenjeni italijanski civilno-tožbeni red, ki je bil nekdanj odločen za lombardo-beneško kraljestvo, in ki se je v nekterih eksemplarih razdelil tudi dalmatinskim sodnijam. Dalmatinski poslanci so toraj danes izročili predlog, da naj se v § 14 omenjenega tožbinega reda sprejme dolžba, da se imajo sodnijske obravnave vršiti v hrvatskem (srbskem) ali italijanskem jeziku. Reč se bo izročila justičnemu odseku, o katerem bodo pri ti priliki gotovo prišle tudi sodnijske razmere v slovenskih deželah in Istri. Morda bode tedaj mogoče postavno vrediti tudi sodnijski jezik pri nas in v Bukovini, kar so naši in bukovinski poslanci priporočali svojim tovarišem v sodnijskem odseku.

Na dnevnem redu bila je danes volitev odseka za preiskavo Kaminskih zadev. Izvoljeni so poslanci, ki so jih priporočali razni klubi. Levičarji so se skrbno ogibali priporočati koga, ki bi bil v kako umazano denarno zadevo kedaj zapleten. A vendar se čuje, da so tudi gospodje Bannhans, dr. Granič, dr. Rus, dr. Weiss, in dr. Sturm dobili nekoliko glasov, ker iz lastne skušnje vedo, kako se „trinkeldi“ dobivajo.

Druga točka dnevnega reda je bila postava glede ribčarstva; dr. Zeithammer in dr. Groholski sta povdarjala, da ta zadeva spada sicer pred deželne zборе, da bodo pa vendar njih tovariši glasovali, naj se v pretres izroči posebnemu odseku 15 udov, v katerem bodo zagovarjali svoje stališče. Izmed kranjskih poslancev bode v ta odsek izvoljen grof Margheri, ki se jako zanima za ribstvo.

Dolg razgovor je bil o postavi zastran skladanja zemljiš. Prvi je govoril o njej poljski poslanec dr. Madejski. Povdarjal je, da imajo tudi o tej zadevi soditi in sklepati le deželni zbori, da bodo pa vendar on in tovariši glasovali za to, naj se preide v nadrobno obravnavo, ker pripoznavajo težave, ki jih ta postava prizadeva. Govorila sta o tej zadevi še Skopalik pa knez Jurij Lobkovic, ki sta priporočala postavo; ob enem pa je knez Lobkovic v obširnem govoru razvijal pomislike, ki jih zoper postavu ima. Govorila bosta o tej zadevi še nemško-česki poslanec Tausche pa poljedelski minister Falkenhayn.

Obrtnijski odsek imel je včeraj sejo, v kateri so veliki obrtniki ali fabrikantje, pa tudi delavci izrekli svojo sodbo o postavnem načrtu glede obrtnijskih nadzornikov. Delavci so bili zadovoljni s tem, da naj nadzorniki ne ogledujejo samo tovarn ali fabrik, ampak tudi delavnice navadnih rokodelcev, kjer se delavcem dostikrat še slabšeje godi, kakor pa v fabrikah. Zahtevali so pa, da naj delavci volijo nadzornike, in da naj jih ne imenuje država. Obravnava je bila v marsikaterem oziru zanimiva ter se je bom še spominjal v posebnem spisu, kadar bode natisnjeno stenografično poročilo.

Z Dunaja, 15. februarja. (Kočevski vojvoda knez Karlos Auersperg) je bil te dni pri cesarju skoz pol ure pri avdijenci. Dunajski liberalni listi so ugibali in ugibali, kaj bi to pomenjalo in so ministrstvu že napovedali konec njegovega poslovanja. Pa mislimo, da so se malo prenaaglili; knez Auersperg sicer boje trdi pred svojimi tovariši in prijatelji, da je jako zadovoljen z avdijenco, ker je imel priliko pri cesarju pojasniti neresničnosti, ki so jih bili hudobni jeziki raznesli. Od druge, in kakor se mi zdi, zanesljive strani pa se mi pripoveduje, da je kneza Auersperga silno bolela zamera pri cesarju, ki so mu jo zaradi njegovega čudnega obnašanja pri sklepu deželnega zbora razodeli s tem, da cesarjevič Rudolf ni obiskal kneza, dasi mu je bilo to že obljubljeno. Še huje pa je čutil to zamer, ko ni bil povabljen k dvornemu balu v Pragu. Večkrat je skušal priti k cesarju, da bi se opravičil, pa zastoj. Sedaj so mu cesar veleli priti ter so neki z njim spregovorili prav resno besedo in mu povedali, kar mu gre. Knezu se ta avdijenca ni mogla posebno prilegati, ker se je raznesla celonovica, da se hoče preseliti v Draždane in postati saksonski podložnik. To bi zopet pojasnovalo resničnost trditve, da nemški liberalci za Avstrijo ne marajo, ako v njej ne morejo več gospodovati. Današnji listi razun tega poročajo, da je cesarski namestnik česki baron Kraus pozvan na Dunaj. Brez dvoma se mu boče razodelo, kaj je knez Auersperg govoril pri cesarju, in imel bo priliko reč pojasniti tudi z druge strani.

Te dni je prišel tudi grof Andrassy na Dunaj, in levičarski listi, ki željno pričakujeje rešitve iz sedanjega, nekdanjim vstavovercem jako neprilicnega stanja, pišejo, da ta prihod gotovo ni brez političnega pomena. Dasiravno svoje dni z Andrassyem niso bili nič kaj zadovoljni, bi ga vendar le radostno pozdravili, ko bi hotel sedaj biti njihov odrešenik.

Iz Ptujja došel nam je sledeči „Poziv“: Učiteljskemu pripravniku, pripravljajočemu se za svoj poklic, treba je jako obilo gradiva prebaviti. Spoznavati mu je med drugimi može, ki so se trudili na šolskem polju in ki so za šolski napredek v tem ali drugem oziru kaj zdatnega storili. Gotovo bi se imelo v tej zadevi v prvi vrsti gledati na to, da učitelj pozna šolstvo in pedagogo lastnega naroda, da ve ceniti može, ki so učili narod se zavedati, ter da svoje znanje v tem oziru vedno razširjevaje spoznava šolstvo in pedagogo tudi drugih narodov. A kako se godi pripravniku, ki se pripravlja za učitelja, da bi učiteljeval slovenskemu narodu? Vse drugo se uči, samo tega ne, kar mu je najbližje. O slovenskem šolstvu in o slovenskih pedagogih se na pripravnih skoro do malega ničesa ne poizve. In vendar so se tudi iz našega naroda rodili možje, ki so za šolo vse to zahtevali, s čimur se nemštvo kinči, kakor da bi bila to edino le njegova lastnina. Menimo tukaj v prvi vrsti Slomška, blagega spomina, ki je že pred več kakor 25 leti zahteval osmoletno šolsko obiskovanje*), ki je zahteval, da se naj šiba v šoli, če tudi ne do celega odpravi, vsaj omeji in razumno rabi, ki je gledal na to, da so se šole vstanovljale, ki je spisal mnogo

*) To stvar je pojasnil „Slovenec“ o svojem času, in kdor to trdi, je pač pokojnega Slomška slabo poznal, ker trga iz njegovih spisov posamezne stavke in jim podtikuje svojo razlago.

pedagogičnih sestavkov, s kratka, ki je bil pravi učitelj naroda. Da bi se delovanje tega slovenskega pedagoga prvaka do dobrega spoznalo, sklenilo je učiteljsko društvo ptujsko razpisati nagrado za eni ali dva najboljša spisa, ki bi ocenila Slomška kot pedagoga. Nagrada za oba sestavka bode znašala najmanj 100 gl. Da se za to primerna vsota nabere, prosijo se slov. rodoljubi; naj blagovolijo darovati prostovoljne doneske. Doneski naj se pošiljajo učiteljskemu društvu v Ptuj, ktero bode vse te doneske po javnih listih pobotalo.

Slovenske pisatelje pa vabi učiteljsko društvo, naj ido na delo! Tekmovanje je neomejeno. Nagrado dobita najboljša slovenska spisa, naj sta jih spisala učitelja, profesorja, duhovnika, uradnika ali kdor si bodi drugi slov. pisatelj. Najlepša nagrada pa bode za dotična pisatelja zahvala, ktero si bodeta pridobila ne le od slov. učiteljstva, temveč tudi — o tem smo prepričani — od vsega slov. naroda. Spisi naj se pošiljajo vsaj do konca septembra tekočega leta brez imena, zaznamovani samo s katero glasilko in z zapečatenim pismom, na katerem je napisana glasilka in v katerem je imenovano ime pisateljevo, učiteljskemu društvu v Ptuj.

Gospodje, ki bodo ocenjevanje spisov prevzeli, razglasili se bodo v kratkem, razsodba ocenjevalcev pa o božičnih praznikih tekočega leta. Za ta slučaj namerava se sklicati veliko slovesno zborovanje slovenskih učiteljev.

Spisa ostaneta lastnina učiteljskega društva ptujskega, ktero si pridrži pravo, jih založiti in jih razprodajati.

Učiteljsko društvo ptujsko, meseca februarja 1883. Odbor.

Iz Gorice, 12. febr. Laški list „Ecco del Litorale“ preklical je v jednej zadnjih števil, da se grof Chambord do sedaj še ni odstranil iz Gorice, ampak, da misli še tu ostati do marcija meseca. Vendar pa vsaki teden pride po več odličnih gostov iz nesrečne Francoske poklanjati se Henrik V. ter narejati načrte za bodočnost. Na Francoskem mogoče je vse!

Italijani goriški imajo tukaj glasilo svoje, ktero sliši na ime „Corriere di Gorizia“. Omenjeni zakotni listič sliči po vsem „Laib. Wochenblattu“. Ta „kurijera“ goriška imenuje goriške Slovence „goste“, „gorjance“ itd. Norčuje se z našega jezika — zaničuje družbo sv. Mohora — smeši najboljše naše pisatelje itd. Vse to sme pisati list laški o poštenih, patriotskih Slovencih?! Da to še ni dosti. Predzadnja „kurijera“ spravila se je na profesorje in uradnike slovenske, češ, da simpatizujejo z Rusi. Kje je državni pravdnik?!

Vest, da je Vaš ljubljeni dež. predsednik dvorni svetnik Winkler prejel od presvetlega cesarja visoki red železne krone II. vrste, vsprijeli smo Slovenci goriški z velikim navdušenjem. Tacega namestnika potrebovala bi prav posebno Primorska iz premnogh obzirov, koji se pa ne morejo ali bolje rečeno ne smejo popisati. (Kranjci ga ne damo, kajti ga v živo potrebujemo sami. Vredn.)

Tu na Primorskem bližajo se volitve v deželni zbor. Od gotove strani se uže prav pridno deluje na to, da se izbero kot poslanci može, kateri se bodo, kakor prav dobro omenja „Soča“, hodili solnčit v prijazno mesto Trst k nekemu visokemu gospodu. Da to ne bode Slovencem na korist,

leško je misliti. Kako umetno da ima visokorodni gospod razprezene mreže svoje od bele in kamenite Sežane tija do Tolmina in še dalje, hočem pojasniti čestitim bralcem „Slovenca“ v prihodnjem dopisu.

Milostivi gospod dr. Zorn menda ostanejo še kacic štirinajst dni v dragi njim Gorici, prej, ko se podajo skozi Trst v tužno Istro. Zadnje dni meseca januarija bili so v Prvačini, svojem rojstnem selu, kjer so jih domačini z veseljem in navdušenjem vsprejeli.

Domače novice.

V Ljubljani 17. februarja.

(O 600letnici) se nam poroča, da se bode g. deželni glavar grof Thurn s posebno deputacijo o priličnem času podal tudi k cesarjeviču Rudolfu ter ga povabil, da bi se vdeležil naših deželnih slovesnost. S cesarjem pride skoraj gotovo ministerski predsednik grof Taaffe. Tudi grof Hohenwart je obljubil o tistem času priti v Ljubljano.

(G. deželni predsednik Winkler) imel je v ponedeljek 12. t. m. pri cesarju avdijenco, da se je zahvalil za odlikovanje, s katerim so ga cesar počastili.

(Stanovička.) Moški pevski zbor čitalnični napravi danes ob 9. uri zvečer c. kr. dež. predsedniku stanovičko.

(Prečast. in mil. škofu, p. i. Jerneju Vidmarju), je toliko odleglo, da zamorejo saj spet jedila uživati ter je mogoče, da še ozdravijo za nekaj časa.

(Umestjenje.) Pretekli ponedeljek, 12. t. m., sta bila na svoji župniji vmestena č. g. Jožef Razboršek za Bled in čast. g. Alojzij Kumer za Brdo.

(Centralni odbor za 600letnično slavnost). Pododseki za slavnostni spreved in ljudsko veselico, za dekoracije za rastavo in za priredjenje gledališčne prestave so sestavljeni tako-le: Odsek za slavnostni spreved in ljudsko veselico iz gg.: dr. vitez Bleiweis, Bürger, Dobrlet, vitez Gariboldi, Hribar, ravnatelj Hrovat, dr. Keesbacher, Krenner, Kušar, Mihalič, dr. Mrhal, Petričič, Ravnihar, Rütting, dr. Stökl, ravnatelj Smolej, dr. Tavčar, Wagner. Odsek za dekoracije iz gg.: Dobrlet, Fortuna, Hribar, Habit, Klein, Noč, dr. Papež, Potočnik, Rezori, W. Treo, Wagner, Witschl. Odsek za razstavo iz gg.: Bürger, Dežman, A. Dreo, Fortuna, vitez Gutmannsthal, Klein, Kušar, Klofutar, Krenner, grof Lichtenberg, Karel Lukman, Murnik, Petričič, Potočnik, Samassa, dr. Vošnjak, baron Wurzbach, prof. Ziačovsky. Odsek za priredjenje gledališčne predstave iz gg.: grof Auersperg, Dimic, Grasselli, dr. Keesbacher, Laschan, dr. Moschë, Murnik, dr. Papež, Ravnihar, dr. Schaffer, dr. Schrey, Witschl.

(Popravek g. deželnega glavarja grofa Thurna.) V dunajskih listih je bil nedavno telegram, o katerem smo že spregovorili v posebnem članku, da hočejo deželni odborniki izstopiti iz slavnostnega odseka, ako bi vlada pred 600letno svečanostjo razpustila deželni zbor. Deželni glavar grof Thurn v omenjenih dunajskih listih 13. t. m. preklicuje to naznanilo, češ, da se o razpustu deželnega zbora in njegovih nasledkih še nikdar ni govorilo v deželnem odboru, in da noben deželni odbornik tega ali kaj enacega ni govoril. To potrjuje sodbo, ki smo jo obširno razvili v omenjenem članku, da so hotli naši nemškutarji z omenjenim telegramom le nekako zvedeti, kaj vlada namerava, in jo prisiliti, da bi jim že zdaj razodela svoje namene.

(Richard Wagner pa Slovenci.) Slavni skladatelj in pevski mojster Richard Wagner, ki je 13. t. m. popoldne ob 1/4 uri za srčnim mrtudom v Benetkah nenadoma umrl, bil je v prijateljski zvezi tudi z g. Skarijem, slovečim pevcem dunajske opere, in pevkinjo gospo Materno. Dunajski listi objavljajo v spomin na rankega Wagnerja razne dogodke iz njegovega življenja, pisma, pripovedke itd. V „N. fr. Presse“ stoji 15. t. m. med drugim neko pismo Wagnerjevo do g. Skarija, v katerem pozdravlja tudi gospo Maternovo ter jima daje spričevanje: „Vidva (Skarija in Materna) južnoavstrijska Slovana sta moja naj boljša nemška (!) pevca, ki Vaju zamorem vsem drugim v zgled postaviti“ itd. Tako se toraj Nemci ponašajo z našimi rojaki in jih meni nič tebi nič prištevajo k svojemu plemenu, kakor da bi ne imeli nobene zavesti in zmožnosti, ako ostanejo Slovani!

(G. Ludovit Raunihar) c. k. deželni svetovalec pri c. kr. dež. sodniji, je imenovan za prvo porotno sodnijo, za predsednikovega namestnika.

Razne reči.

— Avstrijski cesar so bili l. 1869 na Božji poti v Jeruzalemu, takrat so med drugim tudi veliko darovali za popravo cerkve sv. Katarine v Jeruzalemu, ki je bila že močno razpadla. Odsihmal so cerkev popravljali, delo je sedaj zgotovljeno, in v cerkev se bode vzdala spominska plošča iz belgijskega marmorja, na katerem bode latinski napis svetu naznanjal, da so bili leta 1869 meseca novembra avstrijski cesar v Jeruzalemu svete kraje obiskali, ko je bil frater Guido iz Cortone kustos (varh sv. groba), cerkev pa je bila z darovi vernih posebno avstrijskega cesarja vsa prenovljena in 17. avg. je bila blagoslovljena in izvršena za službo Božjo. Lep spomin si je tako postavil vladar avstrijski v svetem mestu.

— Loterija tržaške razstave bode v nedeljo 18. t. m. v dvorani gledališča Politeamo. Začenja se ob 7. uri zvečer.

— Satanu se je zapisal. Vaclav Dresler, rokovičarski rokodelčič, 18 let star, se je obesil na drevo blizu „Raismonka“ pri Žiškovem. V sredo je prišlo pismo do očeta, rokovičarja v Pragi, v katerem Vaclav starišem poroča, da je ud skrivne družbe, in da je dobil povelje umoriti dvornega svetovalca in policijskega ravnatelja viteza Stejskala. Tega on ni mogel storiti a sedaj se boji, da bi ga drugovi ne umorili, zato se raje samega sebe konča. C. k. policija išče sedaj to hudodelsko društvo, šest so jih že zaprli. — Človek noče nositi jarma Gospodovega, a svet mu naloži še huje! Utinam saperent!

— Na Švicarskem so se dolgo pričekali o tem, ali je dobro otrokom cepiti koze, mnogo zdravnikov se je izreklo zoper to cepljenje in je dokazovalo, da se s tem bolezen ne odvrne, a mnogo drugih otrokom vcepi. Sedaj je pa veliki svet v Brnu sklenil, da ostane pri tem, — da je cepljenje postavno ukazano.

Eksekutivne dražbe.

20. febr. 3. eks. držb. pos. Gašper Vidrih iz Trna, 3685 gld. Postojna. 3. eks. držb. pos. Janez Kotnik iz Zgorj. Jezera, 1400 gld. Lož. 1. eks. držb. pos. Jože Turk iz Vrha pri Dolš, 1425 gld. Rudolfovo. 1. eks. držb. pos. Vincent Kovačič iz Subadol, 1020 gld. Rudolfovo. 1. eks. držb. pos. Janez Slak iz Malega Vrha 1185 gld. Rudolfovo. 1. eks. držb. pos. France Thelian iz

Mašen, 870 gld. Rudolfovo. 1. eks. držb. pos. Jože Hočevnar iz Brezovice, 1460 gld. Rudolfovo. 2. eks. držb. pos. Rok Mubi iz Tupalič. Kranj.

21. febr. 1. eks. držb. pos. Neža Vouke iz Ratež 1405 gld. Rudolfovo. 1. eks. držb. pos. Jože Pele iz Srebernice, 2341 gld. Rudolfovo. 1. eks. držb. pos. Jakob Razdreh iz Palčja 180 gld. Postojna. 1. eks. držb. pos. Franc Bedenk iz Podgorice, 4505 gld. Brdo. 1. eks. držb. pos. Mihael Klun iz Malega brda, 2710 gld. Senožec. 1. eks. držb. pos. Anton Balč iz Mokronoga, 3180 gld. Mokronog. 1. eks. držb. pos. Anton Četnik iz Palčja, 2065 gld. Postojna. 1. eks. držb. pos. Franciška Vozel iz Smočidol 314 gld. Litija. 1. eks. držb. pos. Jakob Jurca Bukuje, 2900 Postojna.

23. febr. 1. eks. držb. pos. Matija Martinčič iz Otoka, 1150 gld. Lož. 1. eks. držb. pos. Jan. Deutschman iz Majerle, 220 gld. 50 kr. Černemelj. 1. eks. držb. pos. Marija Tomažič iz Sanobor. 3798 gld. Vipava. 1. eks. držb. pos. Alojz Fabčič iz Podbrega. Vipava. 1. eks. držb. pos. Marija Homovec iz Hriba, 1160 gld. Vrhnika. 2. eks. držb. pos. Rok Mali iz Koroške Bele. Kranj. 3. eks. držb. pos. Andrej in France Ožbolt iz Babne Police, 840 gld. Lož. Relicijacija pos. Andreja Juvančič iz Lož. Lož. 1. eks. držb. pos. Matej Brinc iz Gribelj, 431 gld. Černemelj. 1. eks. držb. pos. Andrej Križe iz Travndol, 370 gld. Černemelj. 1. eks. držb. pos. Janez Grahek iz Nestoplje vasi, 400 gld. Černemelj. 1. eks. držb. pos. Mihael Stefančič iz Podkrajja, 1030 gld. Vipava. 1. eks. držb. pos. Matija Škrl iz Krušče. Lož. 1. eks. držb. pos. Janez Huter iz Pleš, 600 gld. Černemelj. 1. eks. držb. pos. Jan. Tomažič iz Podkrajja. Vipava. 1. eks. držb. pos. Janez Tome iz Jerneje vasi, 560 gld. Černemelj. 1. eks. držb. pos. Jože Stefanič iz Zapodja, 1040 gld. Černemelj. 3. eks. držb. pos. Jakob Sedmak in Mihael Šajn iz Knežaka. Bistrica. 1. eks. držb. pos. Matija Bendič iz Knežaka, 270 gld. Bistrica. 3. eks. držb. pos. Jurij Čopič iz Zagorja, 1350 gld. Bistrica. 3. eks. držb. pos. Matija Škrl iz Krušče. Lož. 1. eks. držb. pos. Pavel Baš v Gobi, 1870 gld. Litija. 1. eks. držb. pos. Luka Zajec iz Vač, 980 gld. Litija. 1. eks. držb. pos. Marija Zakrajšek iz Strunca 350 gld. Lož.

Umrli so:

14. febr. Anton Šava, 5 tednov, mrtev najden. France Prebi, 7 let 6 mesev Poljanske cesta, škrofel.

Št. 609.

Razglas.

C. k. okrajna sodnija v Zatičini daje na znanje, da blago iz zapuščine ranj. gosp. župnika Matija Kulavica, in sicer: konji, goveja živina in prešiči, vse znano dobrega plemena; potem kmetiško orodje, vozovi in kočije, mrva, slama, detelja, mnogovrstne žita, prsina, hišno in kuhinsko orodje, vino in sodi itd. bode po dražbi javno prodajano v St. Vidu pri Zatičini

v ponedeljek 19. febr. 1883

in prihodnje dni od 9. do 12. ure zjutraj in od 2. do 5. ure popoldne, h kateri dražbi se kupci s pristavkom vabijo, da se morajo kupljene stvari precej plačati in odpeljati.

C. k. okrajna sodnija

v Zatičini dne 14. februarja 1883.

Josip Bernard,

trgovec v Kamniku,

naznanuje, da je tu osnoval

 kupčijo

s specarijskim, steklenim in porcelanskim blagom, kakor tudi z deželnimi pridelki.

Slavnemu občinstvu se vljudno priporočava obeta z naglo postrežbo pošteno blago, kolikor moč po nizki ceni. (1)